

Strategier för utbildning av lärare som ska ge undervisning om risker

Detta faktablad grundar sig på en rapport som presenterar exempel där det ingår utbildning av aktiva och blivande lärare i antingen arbetsmiljöfrågor eller i att ge undervisning om risker⁽¹⁾. Det bästa vore om alla lärare fick utbildning i arbetsmiljöfrågor i sitt yrkesliv och i hur de kan integrera undervisning om risker i sitt dagliga arbete.

Om det är en utmaning att få undervisning om risker integrerad i skolans kursplaner så är det ännu svårare att få med det i utbildningsprogram för framtida lärare. Exempelen presenterar dock olika angreppssätt och metoder som kan övervägas eller vidareutvecklas. De visar att man måste ha en pragmatisk inställning för att lyckas, och vara lyhörd för lärarutbildningarnas behov och förutsättningar. De visar också att det är viktigt att ha en helhetssyn, där riskutbildningen kombineras med arbetsmiljöarbete så att undervisningsmiljön blir säker och hälsosam. Det är mycket viktigt att skapa relevanta partnerskap och få alla centrala intressenter engagerade, liksom att fortsätta att dela med sig av god praxis och erfarenheter.

Ett av de problem som framhölls i exemplen var att man är beroende av personliga kontakter för att kunna integrera riskutbildning. Det är också problematiskt om den bara förmedlas vid enstaka utbildningstillfällen och inte ingår i den regelbundna, organiserade verksamheten. Projekten måste vara en del av en övergripande, konsekvent strategi för att vara hållbara.

© Susanne Ulk

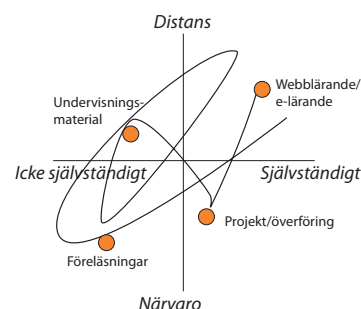
Att utforma en strategi

Fallstudierna tyder på att en sådan övergripande strategi bör innehålla följande komponenter:

- Utbildningen ska vara en del av en helhetssyn där riskutbildning och främjandet av bättre hantering av arbetsmiljöfrågor kombineras, och där alla lärare tar upp arbetsmiljöfrågor i sitt dagliga arbete, som ett inslag i ett säkerhetstänkande som de uppmuntras att bidra till och engagera sig aktivt i.

¹ "Training teachers to deliver risk education – Examples of mainstreaming OSH into teacher training programmes" (http://osha.europa.eu/en/publications/reports/teachers-training-risk-education_TE3111358ENN/view).

- All lärarutbildning bör inkludera grundläggande information om arbetsmiljön i skolorna och hur man integrerar undervisning om risker i den dagliga undervisningen.
- Alla lärare bör få undervisning om arbetsmiljöfrågor i samband med att de anställs vid en skola – däribland om att ge undervisning om risker.
- Huvudlärare bör få påbyggnadsutbildning så att de får särskilda kunskaper om hantering av arbetsmiljöfrågor och integrering av undervisning om risker i det dagliga livet i skolan.
- Andra lärare bör få påbyggnadsutbildning anpassad till sina ämnen, så att de får särskilda kunskaper om undervisning om arbetsmiljö och risker, och man bör överväga att utse vissa personer till "ansvariga" med uppgift att sprida information och motivera andra.
- Mål om det minsta antal lärare som ska få specialutbildning bör sättas upp.
- Nätverk för skolor och de ansvariga för undervisning om arbetsmiljö och risker bör skapas
  - för att hjälpa till att informera övrig personal, vilket skolorna ofta har problem med,
  - för att sprida erfarenheter.
- Ett stort antal intressenter bör samarbeta och vara delaktiga, däribland
  - utbildningsmyndigheter, organ som fastställer läroplaner och lärarhögskolor,
  - andra organisationer vilkas verksamhet har samband med riskutbildning (hälsopedagoger, olycksförebyggande organ, trafiksäkerhets- och idrottsorgan),
  - lärarorganisationer och fackföreningar.
- Synergieffekter och metoder för en så sammanhängande utbildning av lärare som möjligt bör eftersträvas.
- Skolorna bör få särskilt stöd, information och verktyg för att kunna skapa en hälsosam och säker inlärnings- och arbetsmiljö. Arbetsmiljön bör betraktas som en central fråga för både lärare och elever.

- Kombinera klassrums- och distansundervisning
- Optimera de traditionella och multimediebaserade inlärningsmiljöerna
- Kombinera självständig och icke självständig inlärning
- Utveckla kompetenser på grundval av yrkesmässig sakkunskap

INQA Lernwelt: beståndsdelar i en blandad utbildningsstrategi.

Att sätta upp inlärningsmål

För att man ska kunna diskutera utbildningsstrategier med andra, som till exempel utbildningsmyndigheter och lärarutbildningar, är det viktigt att ha klart för sig vilka inlärningsmål som ska gälla för utbildningen i fråga. Fallstudierna visar att inlärningsmålen vid utbildning av allmänlärare för grund- och gymnasieskolan kan vara

- att inhämta de kunskaper och färdigheter som krävs för att integrera undervisning om risker i den dagliga undervisningen,
- att forma grundläggande attityder och inhämta kunskap om den egna arbetsmiljön – det vill säga arbetsmiljön i skolan, och
- att inhämta de kunskaper och färdigheter som krävs för att kunna ge positiva bidrag till sin egen och andras arbetsmiljö i skolorna.

Att tillhandahålla relevanta och lämpliga utbildningsresurser

I tidigare rapporter från EU-Osha om integrering av arbetsmiljöfrågor i undervisningen har det framhållits att relevanta utbildningsresurser måste tas fram och tillhandahållas för skolor och andra utbildningsinstitutioner som stöd för en strategi för att integrera undervisning om risker i annan undervisning. Detta gäller också lärarutbildningen. Fallstudierna visar att strategierna för utbildning av lärare bör innehålla diverse olika resurser och metoder.

Exempel på utbildningsmaterial:

- Broschyrer för lärarpraktikanter.
- Broschyrer för nyanställda lärare.
- Materialpaket för föreläsare.
- Material för utbildning av lärare i att förmedla kaskadutbildning.
- Undervisningsmaterial för kaskadutbildning och undervisning av andra lärare.
- Självförklarande material för användning i klassrummet.

Exempel på undervisningsmetoder och strategier:

- Möjligheter till självstudier, i synnerhet e-lärande och/eller interaktiva cd-romskivor.
- Blandad undervisning – en kombination av distansundervisning via nätet och klassrumsundervisning i form av till exempel workshoppar.
- Metoder för aktiv inläring där lärarna använder sina egna kunskaper – detta är särskilt viktigt eftersom undervisningen av eleverna i klassrummet kommer att gå till på detta sätt.
- En koppling till lärarnas egen arbetsmiljö i kurser för lärarpraktikanter, på samma sätt som i annan yrkesutbildning.
- En tydlig koppling mellan lärarutbildningen och förmedlingen av läroplanens innehåll.

Exempel på andra utbildningsfrågor:

- Diskutera lärarnas utbildningsbehov i samband med att undervisningsmaterial tas fram.
- Undersöka möjligheterna till generisk utbildning, som till exempel utbildning i hälsovård, trafiksäkerhet, idrott och riskmedvetenhet.

- Undersöka hur man kan förmedla grundläggande kunskaper och färdigheter till lärarna på så kort tid som möjligt.
- Koppla utbildningen till karriärutveckling genom ackreditering, utfärdande av intyg, erkännande av inhämtade kunskaper om arbetsmiljöfrågor etc.
- Tillhandahålla extra stöd till skolorna när det gäller att göra riskbedömningar och hantera arbetsmiljöfrågor.
- Utvärdera projekt, utbildningsprogram och -metoder.

- Irlands hälsovårdsmyndighet har valt en strategi med e-lärande (generisk undervisning för huvudlärare och lärare, specifik för lärare i teknik och naturvetenskap), sommarkurser på nätet för grundskolelärare, undervisningsmaterial för lärare, e-lärande för studerande, evenemang och tävlingar samt vägledning och stöd för arbetsmiljöarbetet i skolorna.
- I Danmark finns det bland annat ett nätverk med lärare som har utsetts till arbetsmiljöambassadörer i skolorna samt skraddarsydda kurser för lärare på olika undervisningsnivåer.
- I Polen deltar lärarna i planeringen av en nationell konståvling om arbetsmiljö, vilket bidrar till att ge dem större kunskaper.
- Finland har som mål att två lärare på varje skola ska ha utbildning i hälsofrågor, däribland välbefinnande på arbetsplatsen.
- Några exempel på tyska projekt är multimedieutbildning för distanslärare och partnerskap med idrottsorganisationer i syfte att utbilda lärarna om högriskidrotter.
- I USA lär sig lärarna att undervisa om arbetsmiljöfrågor under en tre timmar lång workshop.

Mer information

Rapporten finns på engelska på byråns webbplats
http://osha.europa.eu/en/publications/reports/teacherstraining-risk-education_TE3111358ENN/view

Detta faktablad finns på 24 språk på
<http://osha.europa.eu/en/publications/factsheets>

EU-Oshas webbsidor om att integrera arbetsmiljön i utbildningen
<http://osha.europa.eu/en/topics/osheducation>

Europeiska arbetsmiljöbyrån

Gran Vía 33, 48009 Bilbao, SPANIEN
 Tfn +34 944794360 • Fax +34 944794383
 E-post: information@osha.europa.eu

© Europeiska arbetsmiljöbyrån. Kopiering tillåten med angivande av källan. *Printed in Belgium, 2012*